

Aan
de gemeenteraad

Datum 4 juli 2023
Zaaknummer 2023-0093701
Betreft Plan van Aanpak Rekenkameronderzoek Een duurzaam huis voor iedereen?

Vergadering van

Portefeuillehouder: Tanja de Jonge
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven - Duurzame Stad
Auteur: Kristie van Damme
E-mail: ka.van.damme@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

In de openbare raadsvergadering van 7 februari 2023 heeft uw raad besloten, gezien het rapport "Een duurzaam huis voor iedereen?", en gelet op artikel 185, tweede lid Gemeentewet en artikel 11, lid 9 van de Verordening Rekenkamercommissie Dordrecht:

1. kennis te nemen van het rapport van de Rekenkamercommissie 'Een duurzaam huis voor iedereen' over hoe het is gesteld met de verduurzamingsopgave van woningen in de gemeente. Met de focus in dit onderzoek op de lokale (uitvoerings)praktijk;
2. de conclusies van dit onderzoek te onderschrijven;
3. het college van burgemeester en wethouders op te dragen de aanbevelingen over te nemen;
4. het college van burgemeester en wethouders op te dragen aanbeveling (uitdaging 1) uit te voeren door met een plan van aanpak te komen waarbij SMART geformuleerde lokale doelen worden geformuleerd voor de korte en middellange termijn naast de door het college meer adaptieve benadering;
5. het college van burgemeester en wethouders op te dragen aanbeveling (uitdaging 1) uit te voeren door de prestatieafspraken met de corporaties aan te vullen met duidelijke afspraken op het thema verduurzaming. Aanvullend daarop te komen met een instrument voor monitoring van de prestatieafspraken, zodat de raad en college in staat is hierop bij te sturen. Deze tevens te verankeren in de monitorings- en voortgangsoverleggen als onderdeel van de beleidscyclus;
6. het college van burgemeester en wethouders op te dragen de informatievoorziening over verduurzamingsmogelijkheden en de beschikbare subsidieregelingen van de gemeente Dordrecht voor wooneigenaren voor het uitvoeren van de energiebesparende maatregelen te verbeteren door deze beter onder de aandacht te brengen en de vindbaarheid te vergroten;
7. het college van burgemeester en wethouders op te dragen aanbeveling uit te voeren (uitdaging 4) door met een plan van aanpak te komen over hoe de gemeente haar rol lokaal gaat invullen m.b.t. het sturen op de planning en uitvoer van de corporaties bij de verduurzaming;
8. het college van burgemeester en wethouders op te dragen aanbeveling (uitdaging 4) uit te voeren door inzichtelijk te maken hoe de afspraken met de corporaties terugkomen in het beleid wat daarvoor in de maak is
9. het college van burgemeester en wethouders op te dragen om te komen tot een integrale samenwerking tussen en een éénduidig beleid bij de verschillende afdelingen die (zijdelings) te maken hebben met de kwaliteit/verduurzaming van woningen, zodat het geldende beleid bij iedere Dordtse burger bekend is ongeacht welke afdeling hem adviseert.

Wat is de te delen informatie?

Landelijke ontwikkelingen, een adaptieve benadering is en blijft noodzakelijk

In 2019 is het Klimaatakkoord gepresenteerd. Dit akkoord is door veel partijen, waaronder de VNG, getekend. De energietransitie is een belangrijke opgave om de doelen uit het Klimaatakkoord te bereiken. In de afgelopen jaren heeft het Rijk een begin gemaakt met het invullen van de daarvoor benodigde randvoorwaarden. De gemeente speelt hier op in door beleid aan te passen of door lokale acties te organiseren. Soms is dit tijdelijk, zoals de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) en de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW), en soms structureel, zoals het opstellen van een Regionale Energiestrategie en Transitievisie Warmte.

Ook voor de komende jaren verwachten we dat het Rijk op deze manier blijft handelen. Het gaat dan bijvoorbeeld om subsidieregelingen voor het aanleggen van de infrastructuur voor warmtenetten (WIS), extra middelen voor het bestrijden van energiearmoede en subsidieregelingen voor het verduurzamen van VvE's en woningen met een slecht energielabel (Nationaal Isolatie Programma) of de mogelijkheid om te participeren in het programma Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER). Daarnaast komt er een nieuwe Wet Collectieve Warmte (WCW, 2025), een nieuwe Wet Gemeentelijk Instrumentarium Warmtetransitie (WGIW, 2024) en een nieuwe Energiewet (samenvoeging Elektriciteitswet en de Gaswet) en aanpassing van de Mijnbouwwet (geothermie). Daarnaast komt er ook incidenteel geld vrij voor het werven of inhuren van extra personeel (CDOKE) om alles uit te kunnen voeren.

De gemeente is alert op al deze ontwikkelingen en we zetten deze in voor de Dordtse duurzaamheidsdoelstellingen. We zorgen daarnaast dat we flexibiliteit in de uitvoering houden om te kunnen (blijven) schakelen. Zo blijven we adaptief en kunnen we inspelen op alle nieuwe inzichten en ervaringen. We vinden het, zoals al eerder aangegeven, jammer dat het rapport hierbij slechts een beperkt aantal handreikingen meegeeft om onze ambitie en inzet zetten nog beter te kunnen richten en/of uit te voeren. Wij blijven volop aan de slag zodat in 2040 iedere Dordtenaar duurzaam en klimaatneutraal kan wonen en leven.

Klimaatneutraal 2040 en de Energietransitie

Als gemeente hebben we, samen met de andere gemeenten in de regio, in de afgelopen drie jaar de basis gelegd voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Dit ligt vast in de Regionale Energiestrategie 1.0 en de Transitievisie Warmte 2021. Voor specifieke doelgroepen, zoals huurders en inwoners die te maken hebben met energiearmoede, zijn we al aan de slag met subsidie voor kleine maatregelen inclusief hulp om deze aan te brengen. Voor andere doelgroepen, zoals particuliere woningeigenaren, organiseren we collectieve inkoopacties. Maar het tempo moet omhoog en de inzet breder. Dat daar nog ruimte zit voor verbetering, zoals blijkt uit uw conclusies, onderschrijven we.

In het nieuwe politieke akkoord hebben we dan ook de lokale ambitie aangescherpt: van energieneutraal in 2050 naar klimaatneutraal in 2040. In de Startnotitie Klimaatneutraal 2040 staan vier thema's benoemd waarlangs we gaan werken.

In het kader van dit Rekenkameronderzoek zijn de thema's "Bouwen en gebouwde omgeving" en "Energie" van belang. Het thema "Bouwen en gebouwde omgeving" gaat over de versnelling van de reductie van de uitstoot van met name woningen door het stoken van aardgas, het gebruik van elektriciteit en de inzet van het warmtenet bij nieuwbouwwontwikkelingen en in de bestaande gebouwde omgeving. Het thema "Energie" gaat over het creëren van de juiste randvoorwaarden voor het vergroenen van het complete energiesysteem door aan de ene kant de vraag te verminderen en aan de andere kant de overgebleven vraag duurzaam op te wekken.

Beide thema's zijn ingevuld in de (door)Startnotitie Programma Energietransitie.

(door)Startnotitie Programma Energietransitie en onderzoek Rekenkamer

In het rapport van de Rekenkamercommissie zijn twee uitdagingen benoemd die nader gedefinieerd zijn in bovenstaande beslispunten. Het gaat om uitdaging 1. Versterken van de beleidscyclus en uitdaging 4. Meer aandacht voor het beleidsmatig verbinden van Wonen (Cluster) en Verduurzaming (Opgave Duurzame Stad) binnen de gemeente.

In deze raadsinformatiebrief wordt het plan van aanpak voor de uitdagingen aan u gepresenteerd aan de hand van deze beslispunten. De relatie tussen de in het rapport genoemde uitdagingen en de beslispunten uit het raadsbesluit staat in onderstaande tabel. Daaronder volgt per uitdaging en beslispunt een korte toelichting op onze inzet.

<i>Uitdaging</i>	<i>Beslispunt</i>	<i>Inzet college</i>
1. Versterken van de beleidscyclus	4. SMART geformuleerde lokale doelen	Ad 1a. (door)Startnotitie Programma Energietransitie en een raadsinformatiebrief planning en inzet (uitwerking motie)
	5. Prestatieafspraken woningcorporaties 8. Afspraken woningcorporaties inzichtelijk maken	Ad 1b. Nieuwe prestatieafspraken in 2023 en bestuurlijke opdracht Taskforce Energiehulp
	6. Vindbaarheid informatievoorziening vergroten	Ad 1c. Campagne Slim Energie Besparen
4. Meer aandacht voor het beleidsmatig verbinden van Wonen (Cluster) en Verduurzaming (Opgave Duurzame Stad) binnen de gemeente	7. Sturing op planning en uitvoering woningcorporaties	Ad 4a. Bestuurlijke opdracht Taskforce Energiehulp
	9. Integrale samenwerking	Ad 4b. Integrale afstemming via teamleiders

Uitdaging 1: Versterken van de beleidscyclus

1a. SMART geformuleerde lokale doelen (beslispunt 4)

In de (door)startnotitie Programma Energietransitie geven we aan welke lokale doelen we nastreven in 2026 en 2030 op het gebied van Energiebesparing, Warmte en Energiesysteem/Energieopwek. Feitelijk is dit de uitwerking van beslispunt 4. Het gaat om:

- Energiebesparing: 30% energiebesparing in 2030 ten opzichte van 2020. Er zijn geen E-F-G-label woningen meer en daar waar mogelijk zijn woningen geïsoleerd op het basisniveau. In 2026 heeft geen enkele woning nog enkel glas en hebben alle woningeigenaren een handelingsperspectief voor verdere verduurzaming.
- Warmte: 20.000 aangesloten woningequivalenten in 2030. In 2026 streven naar 12.000 woningequivalenten.
- Energiesysteem/Energieopwek: In 2026 realiseren we Dordrecht de helft van de regionale doelstelling voor opwek voor 2030. Het gaat dan om 0,19 Twh. We zetten actief in op een bijbehorend toekomstbestendig energiesysteem.

Deze doelstellingen zijn en worden verder uitgewerkt in een planning, inclusief activiteiten en monitoring. Bij de uitwerking van motie Grote ambities in realistische stappen komen we hierop terug.

1b. Prestatieafspraken met woningcorporaties (beslispunt 5 en 8)

In 2023 worden nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties gemaakt (PALT). Bij de totstandkoming van de nieuwe afspraken zetten wij in op realistische en meetbare afspraken, zodat meer regie en (bij)sturing mogelijk is. Dit uitgangspunt is opgenomen in de routekaart Wonen. Verduurzaming van de woningvoorraad, zoals het uitfaseren van de slechtste labels, en de monitoring daarvan zal hier nadrukkelijk onderdeel van uitmaken. Dit is conform de landelijke afspraken die hierover gemaakt zijn tussen het Rijk en Aedes. De lokale invulling is opgenomen in de bestuurlijke opdracht van de Taskforce Energiehulp Dordrecht (zie hieronder bij uitwerking beslispunt 7, beschreven onder punt 4a). De genoemde beslispunten zijn daarmee opgepakt en verwerkt.

1c. Vindbaarheid informatievoorziening vergroten (beslispunt 6)

In februari en maart 2023 is er een bewonersonderzoek uitgevoerd door de OCD over de energietransitie in Dordrecht. Bijna 1.500 inwoners hebben hieraan meegewerkt. Uit de eerste resultaten van het onderzoek blijkt dat de helft van onze inwoners bekend is met het Regionaal Energieloket. In 2019 was dat nog 20%. Een behoorlijke stijging dus. Daarnaast zijn meer dan 85 leningen verstrekt in het kader van de Stimuleringslening Energiezuinig Wonen, meer dan

1.000 huisbezoeken afgelegd voor kleine energiebesparende maatregelen en is de Slim Wonen App 1.200 keer geactiveerd. Ondanks deze goede resultaten blijft dit een belangrijk punt van aandacht. Dat doen we via de campagne Slim Energie Besparen.

Uitdaging 4: Meer aandacht voor het beleidsmatig verbinden van Wonen (Cluster) en Verduurzaming (Opgave Duurzame Stad) binnen de gemeente

4a. Sturing op planning en uitvoering woningcorporaties (beslispunt 7)

Eind 2022 is de Taskforce Energiehulp Dordrecht opgericht. Hierin zitten vertegenwoordigers van verschillende onderdelen uit de gemeente (energie, wonen, armoede, communicatie) en partners (woningcorporaties, sociale dienst, sociaal wijkteam, team Energiehulp). De taskforce legt verbinding naar andere partijen, zowel partijen in de wijk (denk aan Wijk voor Wijk, bibliotheken, Quiet Drechtsteden), maar ook bijvoorbeeld het Regionaal Energieloket, Drechtse Stroom etc. en andere overheden. Hierdoor wordt geborgd dat de energietransitie ook een sociale transitie is en dat iedereen mee kan doen. Verder heeft de taskforce de taak om de continuïteit van de aanpak na 2023 te borgen. In de bestuurlijke opdracht van de Taskforce Energiehulp Dordrecht zijn afspraken met de woningcorporaties opgenomen over de snelheid waarmee de E-F-G labels worden uitgefaseerd. In de Taskforce wordt dit ook gemonitord en waar nodig bijgestuurd. Hiermee is invulling gegeven aan beslispunt 7.

4b. Integrale samenwerking (beslispunt 9)

Het cluster Stad is verantwoordelijk voor de coördinatie en ontwikkeling van beleid over de hele breedte, zowel op ruimtelijk gebied als op maatschappelijk gebied. Vanaf maart 2023 zijn er nieuwe teamleiders benoemd voor diverse teams binnen het cluster, waaronder het team Milieu & Energie, de basis voor de meeste medewerkers uit het opgaveteam Energietransitie, en het team Ruimtelijke Ordening, Wonen en Mobiliteit. Binnen het teamleidersoverleg worden zaken inhoudelijk afgestemd. Daarnaast vindt er strategische afstemming plaats op het niveau van de opgavemanagers en de portefeuilledirecteuren. Hiermee wordt invulling gegeven aan de genoemde integrale samenwerking.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

De verordening op de rekenkamercommissie schrijft voor dat het college jaarlijks, bij de jaarstukken, aan de raad rapporteert over de stand van zaken van de uitvoering van de raadsbesluiten die genomen zijn naar aanleiding van rekenkamercommissierapporten. Dit betekent dat wij bij het jaarverslag 2023 rapporteren op welke wijze, tot nu toe, uitvoering is gegeven aan dit plan van aanpak.

Daarnaast zullen we u tussentijds via raadsinformatiebrieven informeren over de voortgang van diverse onderwerpen en acties.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Er zijn geen extra kosten verbonden aan de uitvoering van dit plan van aanpak. De te maken kosten worden gedekt door al verkregen of nog aan te vragen subsidiemiddelen, middelen die door uw raad hiervoor reeds beschikbaar zijn gesteld en/of zullen worden afgewogen bij toekomstige inhoudelijke besluitvorming.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Vaststelling van het rapport RKC 'Een duurzaam huis voor iedereen' van [7 februari 2023](#)

Raadsinformatiebrief over Voortgang Opgave Duurzame Stad van [26 mei 2021](#)

Vaststelling Verordening Stimuleringslening Energiezuinig Wonen van [12 oktober 2021](#) Vaststelling start fase 1 Zonneoffensief van [13 september 2022](#)

Raadsinformatiebrief over Plan van Aanpak Energiehulp van [8 november 2022](#)

Routekaart Wonen van [11 april 2023](#)

(door)Startnotitie Programma Energietransitie van [16 mei 2023](#)

Motie M8, Grote Ambities in realistische stappen van [16 mei 2023](#)

Het college van Burgemeester en Wethouders